

Hiilirajamekanismi (CBAM)

Juhani Tirkkonen, TEM

9.6.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hiilirajamekanismi on osa Fit for 55 -pakettia

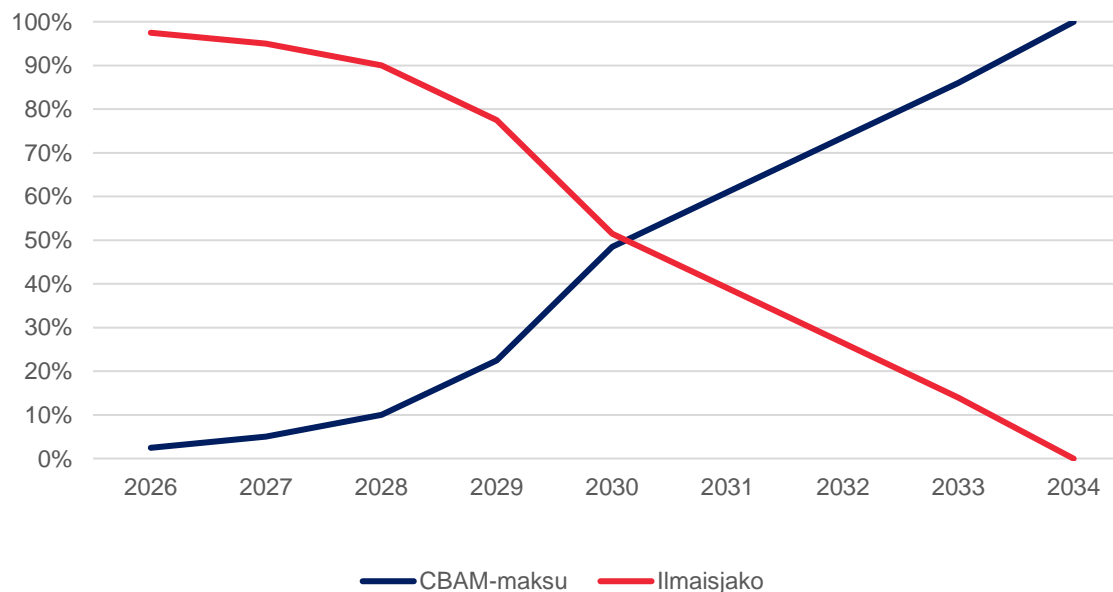
- **Hiilirajamekanismi on uudenlainen väline hiilivuodon torjuntaan.**
- **Tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetaan saman suuruinen maksu kuin joka kohdistuu EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin EU:n päästökaupan seurauksena.**
  - Käytännössä näiltä tuontituotteilta peritään EU:n päästökaupan päästöoikeuden hintaa vastaava maksu tuotteen päästösältöä heijastaen.
- **Tavoitteena:**
  - hiilivuodon torjunta siten, että EU-tuontituotteiden hinnat heijastaisivat nykyistä paremmin niiden hiilisisältöä
  - samalla kannustaa kolmansia maita, ulkomaisia valmistajia ja EU-alueen tuojia vähentämään päästöjään.
- **Soveltamisala: rauta- ja terästeollisuus, alumiini, lannoitteet, sementti, sähkö ja vety, tietyt prekursorit**
  - Viime metreillä mukaan mm. ruuvit ja mutterit, ferrokromi ja ferronikkeli.
- **Päästösältöön tullaan laskemaan tuotteen tuotannosta aiheutuvat suorat päästöt.**
  - Suorat päästöt sisältävät myös tuotteen päästöjen kannalta keskeisten prekursorien päästöt
- **Käyttöön otetaan vaiheittain – annetaan yrityksille ja kolmansille valtioille aikaa sopeutua muutokseen**

Hiilirajamekanismi korvaa ilmaisjaon CBAM-sektoreilla

- **Hiilirajamekanismi korvaa asteittain EU:ssa päästöoikeuksien ilmaisjaon niillä sektoreilla, jotka tulevat mekanismin soveltamisalan piiriin.**
  - 9 vuoden siirtymäaika vuosille 2026-2034, niin että ilmaisjako vähenee asteittain ja CBAM-maksu saman tahtisesti tuontituotteille kasvaa

Ilmaisjaon phase-out & CBAM-maksun phase-in

CBAM toimeenpanon vastuut

- **Toimeenpanon vastuut jaettu EU-tason ja kansallisen viranomaisen välillä.**
- **Suomessa toimivaltaiseksi kansalliseksi viranomaiseksi on ehdotettu Tullia.**
- **Ministeriötasolla CBAM:n toimeenpanosta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.**
  - Kansallisen lainsäädännön valmistelu, ensimmäinen hallituksen esitys eduskuntaan syksyllä 2023, jolla nimetään Tulli kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Täydentävää lainsäädäntöä tulee valmistella vuoden 2024 aikana.
  - EU-tason työ täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä
  - Sidosryhmistä koostuva toimeenpanoa valmisteleva työryhmä.
- **Ennen varsinaista CBAM-maksun keräämistä sovelletaan vuosina 2023-2025 siirtymäaikaa, jolloin voimassa ainoastaan raportointivelvoite**
- **Raportointivelvoite astuu voimaan 1.10.2023 ja CBAM-maksun soveltaminen alkaa asteittain 1.1.2026.**

Täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset (2/2)

- **Monet säädöksen keskeiset linjaukset tehdään toimeenpanon jatkotyössä täytäntöönpanosäädöksillä (12 kpl) ja delegoiduilla säädöksillä (4 kpl).**
- ***Täytäntöönpanosäädökset***
  - Art 2: Kolmansien maiden tavaroiden tuonti ja liikkeelle laskeminen
  - Art 5: Ehdot tuotteen tuonnin valtuutukselle
  - Art 6: Velvoite toimittaa vuosittainen CBAM-ilmoitus (31.5. mennessä joka vuosi)
  - Art 7: EU alueelle tuotavan tuontituotteen päästösistämön laskennan periaatteet
  - Art 8: Akkreditoitujen todentajien suorittama päästöjen todentamisprosessi
  - Art 9: Periaatteet sille, miten kolmansissa maissa maksettu hiilen hinta otetaan huomioon
  - Art 17: CBAM-ilmoittajan valtuuttaminen
  - Art 18: Akkreditoitujen todentajien pätevyyden yhdenmukaistaminen
  - Art 21: Metodologia sertifikaatin hinnan laskennalle
  - Art 25: Tuontituotteiden hallinnollinen prosessi rajalla
  - Art 31: Päästökaupan ilmaisjako ja velvoite toimittaa CBAM-sertifikaatit
  - **Art 35: Tiedot CBAM-raportin toimittamisvelvoitteesta**
- ***Delegoidut säädökset***
  - Art. 2. Maantieteellinen kattavuus
  - Art 2: Velvoitteet ja prosessit liitteen II maalistan muuttamisesta
  - Art 18: Todentajan akkreditointi
  - Art 27: Asetuksen alan vähäiset muutokset asetuksen kiertämisen estämiseksi

CBAM raportointivelvoite 2023-2025

- **1.10.2023 alkaen CBAM on voimassa raportointivelvoitteena. CBAM-tuotteen maahantuojan tulee neljännesvuosittain toimittaa CBAM-raportti komissiolle**
  - Ensimmäinen raportti 31.1.2024 mennessä
- **Raportti sisältää tiedot tuotteesta ja sen päästösisällöstä**
  - Tuotteen määrä, tuotteen suorien ja epäsuorien päästöjen määrä, mahdollinen lähtömaassa maksettu hiilen hinta ja siitä saadut kompensatiot
- **Käytännössä maahantuojalla on vastuu saada kolmannessa maassa sijaitsevalta valmistajalta tarvittava päästödata**
  - Raportointikautena ei käytetä oletusarvoja, vaan toteutuneita päästöjä koskeva data vaaditaan.
  - CBAM-raportti tulee toimittaa komissiolle. Mahdolliset ongelmat ja puutteet raportissa hoitaa kansallinen viranomainen (Tulli).
- **Tuotekohtainen metodologia suorien ja epäsuorien päästöjen laskennalle vaatii täytäntöönpanosäädöksen**
  - Täytäntöönpanosäädöksen luonnosta odotetaan keväällä 2023.
- **IT-järjestelmä kehitteillä**
  - Lopullisesti valmiina ohjeistuksineen luvattu syyskuussa 2023.

CBAM-maksun kerääminen vuodesta 2026 alkaen

- **Varsinaisen CBAM-maksun keräämisen myötä jokainen maahantuoja määrittää valtuutetun ilmoittajan, joka rekisteröityy komissio ylläpitämään CBAM-rekisteriin**
- **Joka vuosi 31.5. mennessä valtuutettu CBAM-ilmoittaja toimittaa rekisteriin CBAM-ilmoituksen**
  - Ilmoitus sisältää tiedot tuontituotteesta, sen suorista päästöistä ja tiedot tarvittavien CBAM-sertifikaattien määrästä
- **CBAM-ilmoituksessa tulee ilmoittaa tuotteen toteutuneet päästöt (tuontisähkön osalta oletusarvot)**
  - Jos toteutuneiden päästöjen ilmoittaminen ei mahdollista, tällöin nojataan oletusarvoihin

Yritysten valmistautuminen CBAM:iin

- **Kiireellisin prioriteetti: Valmistautuminen CBAM-raportin toimittamiseen.**

- Ensimmäinen Q4/2023 tiedot sisältävä CBAM-raportti annettava viimeistään 31.1.2024.
  - 1) Selvitä, mitkä yrityksesi tuotteista kuuluvat CBAM:n piiriin. Mikä on niiden alkuperämaa ja volyyymi?
  - 2) Luo edellytykset päästötietojen keruulle. Kenellä tuotteen arvoketjussa nämä tiedot ovat? Kuka ottaa yhteyden EU:n ulkopuolella oleviin toimittajiin?
  - 3) Perusta raportointiprosessi. Vastuut, tehtävienjako jne.
- Huom! Raportointivelvoitetoimeenpanosäädöksestä tulossa ohjeita ja raportointipohjia.

- **Myöhemmin:**

- CBAM-toimiluvan hakeminen kansalliselta CBAM-viranomaiselta (v. 2025).
- Muu valmistautuminen varsinaisen CBAM-järjestelmän käyttöönottoon v. 2026 alusta.

CBAM:n kykyä saavuttaa sille asetut tavoitteet tullaan säännöllisesti arvioimaan, komissiolta uusi esitys v. 2025

Kiitos!